

FAIRTRADE POLSKA

RAPORT 2019

SŁOWO WSTĘPNE

Szanowni Państwo!

Z radością prezentujemy Państwu raport z działalności Fundacji „Koalicja Sprawiedliwego Handlu” – Fairtrade Polska w 2019 roku. Zawiera on najważniejsze informacje na temat Fairtrade i naszej organizacji, rozwoju rynku produktów Fairtrade w Polsce i podsumowanie działań, w które byliśmy zaangażowani.

Gdyby chcieć podsumować ubiegły rok w kilku słowach, bez wątplenia byłyby to: wzrost, wzmocnienie, współpraca i zmiany. Sprzedaż w 2019 roku przekroczyła **293 miliony złotych** i wyniosła około trzy razy więcej niż w roku poprzednim. Niekwestionowanym liderem sprzedaży kawy pozostała sieć punktów gastronomicznych na stacjach PKN ORLEN. Bardzo interesująco wygląda natomiast zmiana rozkładu udziału poszczególnych kategorii produktowych na rynku. Na stronach 10-11 znajdziecie Państwo więcej informacji na ten temat.

W ubiegłym roku prowadziliśmy szereg działań edukacyjnych i promocyjnych, zwiększających rozpoznawalność znaku Fairtrade wśród konsumentów – wszak to oni na co dzień kupują produkty, które zmieniają świat. Nie byłoby to możliwe bez współpracy z partnerami – od firm, przez organizacje pozarządowe po administrację publiczną. Przykłady tej współpracy znajdziecie Państwo na stronie 12 i kolejnych. W tym miejscu chciałbym podziękować wszystkim, którzy wspierali nas w działaniach.

Pod koniec 2019 roku nastąpiły również zmiany organizacyjne. Na wniosek Zarządu powołano trzyosobową Komisję Kontroli. Rada Nadzorcza Fundacji została przemianowana na Radę Fundacji. Nowym przewodniczącym Rady został Grzegorz Gruca, wiceprezes Zarządu Polskiej Akcji Humanitarnej, zastępując w tej roli Borysa Bińkowskiego. Korzystając z okazji, chciałbym serdecznie podziękować zarówno dotychczasowemu Przewodniczącemu, jak i pozostałym członkom Rady za zaangażowanie w nasze działania. Aktualny statut Fundacji dostępny jest w Biuletynie Informacji Publicznej.

Mam nadzieję, że ten krótki wstęp rozbudził Państwa ciekawość. Zachęcam zatem do lektury raportu i wspierania naszych działań w kolejnych latach.

Andrzej Żwawa,
Prezes Zarządu
Fundacja „Koalicja Sprawiedliwego Handlu” – Fairtrade Polska

Wydawca:
Fundacja „Koalicja Sprawiedliwego Handlu” – Fairtrade Polska
Kraków, maj 2020

Fotografie:
Maciej Zygmunt, z wyjątkiem:
str. 4: Nathalie Bertrams
str. 1 (u dołu po lewej), 13 i 15: Fairtrade Polska
str. 14: Agnieszka Bińkowska
str. 19: Tadeusz Makulski

Nazwiska osób na fotografiach:
str. 1 u góry: Marcelina Agurto
str. 4: Inen Nurlaila

ISBN: 978-83-953895-5-9

Fairtrade Polska w mediach społecznościowych:

www.fairtrade.org.pl

SPRAWIEDLIWY HANDEL I FAIRTRADE

Sprawiedliwy Handel to partnerstwo handlowe oparte na dialogu, przejrzystości i szacunku, które dąży do większej równości w handlu międzynarodowym.

Fairtrade – największy system certyfikacji Sprawiedliwego Handlu – obejmuje już ponad 1,7 miliona drobnych rolników, pracowników najemnych i rzemieślników z 73 krajów, zrzeszonych w ponad 1700 organizacjach producentów. Produkuje oni między innymi kawę, herbatę, cukier trzcinowy, kakao, owoce tropikalne, bawełnę czy kwiaty. Na świecie jest ponad 35 tysięcy certyfikowanych produktów Fairtrade, dostępnych w sklepach i restauracjach w ponad 150 krajach. Fairtrade wzmacnia pozycję rolników i pracowników najemnych z globalnego Południa – reprezentanci organizacji producentów Fairtrade mają 50% głosów podczas Walnych Zgromadzeń organizacji.

CO WYRÓŻNIA FAIRTRADE

Dla większości produktów ustalono tzw. cenę minimalną Fairtrade, która chroni rolników w przypadku nagłych spadków cen na światowym rynku. Jeżeli natomiast cena rynkowa jest wyższa, kupcy płacą im cenę rynkową. Długoterminowe kontrakty pozwalają rolnikom lepiej planować wydatki i rozwój działalności.

Oprócz ceny skupu rolnicy otrzymują również premię Fairtrade. Są to dodatkowe środki przeznaczone na realizację projektów wybranych przez rolników zrzeszonych w spółdzielniach lub przez pracowników. Premia służy m.in. do finansowania opieki medycznej, dostępu do wody pitnej czy edukacji, jak również rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, poprawy wydajności i jakości produkcji czy przechodzenia na rolnictwo ekologiczne. W 2018 roku wartość premii Fairtrade wyniosła około 750 mln złotych.

W wielu krajach kobiety, mimo że wykonują większość prac polowych, nie mogą posiadać ziemi, a wypracowany przez nie zysk trafia do mężczyzn. Fairtrade wzmacnia pozycję kobiet w lokalnych społecznościach, np. poprzez pilotażowe programy, dzięki którym kobiety po raz pierwszy otrzymują pieniądze za sprzedane przez siebie plony. Ponadto kobiety mają równe prawo głosu podczas zebrań spółdzielni i związków pracowników.

Standardy Fairtrade zabraniają wszelkich form dyskryminacji, pracy przymusowej i niewolniczej pracy dzieci.

Fairtrade kładzie duży nacisk na kwestię ochrony środowiska lokalnego i bezpiecznych warunków pracy.

Przedstawiciele organizacji producenckich z krajów globalnego Południa mają 50% głosów na Walnym Zgromadzeniu Fairtrade International, dzięki czemu współdecydują o losach i kierunkach rozwoju systemu Fairtrade.

O FAIRTRADE POLSKA

NASZA WIZJA

Naszą wizją są sprawiedliwe relacje handlowe oparte na zasadach zrównoważonego rozwoju, dzięki którym ludzie poprzez swoją pracę mogą zapewnić godne życie sobie i swoim rodzinom oraz rozwijać swój potencjał.

NASZA MISJA

Naszą misją jest propagowanie idei oraz standardów Sprawiedliwego Handlu w celu wspierania marginalizowanych producentów i drobnych wytwórców z krajów globalnego Południa. Misję realizujemy poprzez budowanie świadomości, edukację w zakresie zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialnej konsumpcji oraz działania na rzecz zwiększania dostępności produktów Sprawiedliwego Handlu w Polsce.

Fundacja „Koalicja Sprawiedliwego Handlu” – Fairtrade Polska nie zajmuje się obrotem produktami Fairtrade ani nie prowadzi żadnej innej działalności gospodarczej. Sprawozdania z działalności Organizacji Pożytku Publicznego znajdują się w Biuletynie Informacji Publicznej (bip.fairtrade.org.pl).

NASZA HISTORIA

2009

Powstaje nieformalna Koalicja Sprawiedliwego Handlu złożona z 13 organizacji pozarządowych i 9 partnerów.

2013

Na bazie nieformalnej Koalicji powołana zostaje Fundacja „Koalicja Sprawiedliwego Handlu”.

2015

Fundacja podpisuje umowę z Fairtrade International, stając się oficjalnym przedstawicielem systemu Fairtrade w Polsce.

2016

Fundacja zyskuje status Organizacji Pożytku Publicznego.

NASZE DZIAŁANIA

Fairtrade Polska zajmuje się rozwojem Sprawiedliwego Handlu poprzez:

- ✓ wspieranie polskich firm w zakresie certyfikacji produktów Fairtrade,
- ✓ promowanie produktów z certyfikatem Fairtrade wśród konsumentów,
- ✓ podnoszenie świadomości konsumentów i edukację globalną m.in. przez kampanię Społeczności Przyjazne dla Sprawiedliwego Handlu,
- ✓ prowadzenie działań rzeczniczych, np. ws. zrównoważonych zamówień publicznych.

ZAŁOŻYCIELE FUNDACJI

- Agnieszka Bińkowska, Szczypta Świata
- Dorota Kocurek-Poznańska, Pozytywna zmiana
- Fundacja EkoRozwoju
- Maria Monika Stalony, Biosprawiedliwi
- Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła”
- Polska Akcja Humanitarna
- proFT LTD
- Stowarzyszenie Lokalnych Ośrodków Twórczych
- Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć

WŁADZE FUNDACJI

Rada Fundacji

- Grzegorz Gruca (Polska Akcja Humanitarna) – Przewodniczący Rady Fundacji
- Andrzej Smok (proFT Ltd.)
- Dorota Kocurek-Poznańska
- Ewa Maria Kamińska-Bużalek (Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła”)
- Jan Paweł Frącz (Szczypta Świata)
- Joanna Szabuńko (Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie)
- Krzysztof Marcin Słaboń (Stowarzyszenie Lokalnych Ośrodków Twórczych)
- Maria Monika Stalony (Biosprawiedliwi)
- Monika Aleksandra Onyszkiewicz (Fundacja EkoRozwoju)

Komisja Kontroli

- Monika Aleksandra Onyszkiewicz – Przewodnicząca Komisji Kontroli
- Dorota Kocurek-Poznańska
- Grzegorz Gruca

Zarząd Fundacji

- Andrzej Żwawa – Prezes Zarządu Fundacji
- Zbigniew Szalbot – Członek Zarządu Fundacji

NASZ ZESPÓŁ

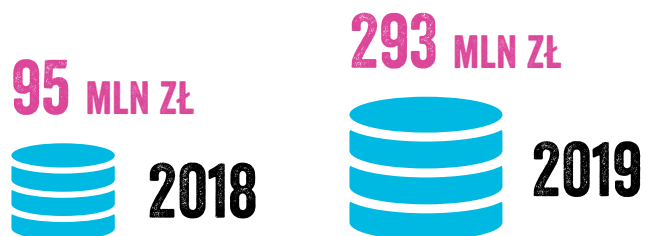

Od lewej:

- Andrzej Żwawa – Prezes Zarządu
- Rozalia Wiśniowska – Eventy i media społecznościowe
- Paulina Dziedzic – Wsparcie biznesu
- Maria Huma – Bawełna i tekstylia
- Tomasz Makowski – Wsparcie biznesu
- Dominika Dzido – Administracja i finanse
- Zbigniew Szalbot – Członek Zarządu
- Magdalena Pastuszek – Biuro
- Krzysztof Rączkowiak – Komunikacja

RYNEK FAIRTRADE W POLSCE

Wzrost sprzedaży
(wartość hurtowa netto)

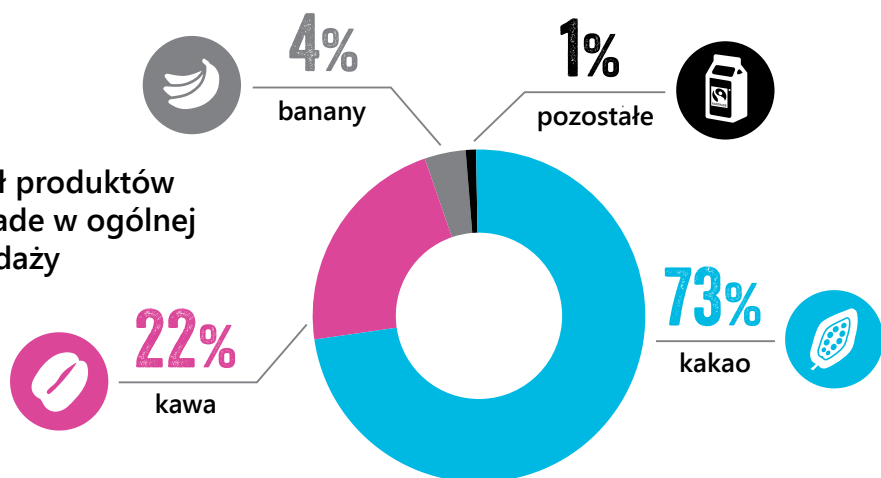

Firmy certyfikowane
i licencjobiorcy
Fairtrade w Polsce
w 2019 roku*

* Certyfikacja Fairtrade jest konieczna do obrotu surowcami Fairtrade i ich przetwarzania. Licencja upoważnia firmy do umieszczania znaków Fairtrade na finalnych produktach wytworzonych zgodnie z zasadami Fairtrade.

Udział produktów
Fairtrade w ogólnej
sprzedaży

KOMENTARZ EKSPERTA

Jeszcze w 2016 roku kawa stanowiła ponad 80% wartości hurtowej produktów Fairtrade sprzedanych na polskim rynku. W kolejnych latach wartość sprzedaży kawy rosła, osiągając 64 miliony złotych w roku 2019. Głównym kanałem sprzedaży niezmiennie od lat pozostają punkty gastronomiczne Stop Cafe na stacjach PKN ORLEN. Rośnie jednak cały rynek produktów Fairtrade, dlatego udział kawy w całości sprzedaży w 2019 roku kształtował się na poziomie 22%. Stało się tak głównie za sprawą bardzo dynamicznego wzrostu sprzedaży produktów z kakao Fairtrade, których oferta znacząco się poszerzyła, generując w 2019 roku aż 73% sprzedaży hurtowej o wartości 214 milionów złotych. Zmiany te świadczą o umacnianiu się polskiego rynku Fairtrade, który staje się bardziej zróżnicowany i bardziej dostępny dla konsumentów. Dzieje się tak głównie za sprawą elastycznego modelu pozyskiwania surowców FSI (Fairtrade Sourced Ingredient). Umożliwia on używanie do wytwarzania produktów złożonych – na przykład czekolady – jednego lub więcej certyfikowanych surowców Fairtrade (ale nie wszystkich; firma nie musi na przykład używać w produkcie trudno dostępnej wanilii z certyfikatem Fairtrade). Model FSI wywindował sprzedaż wyrobów z kakao ze znakiem Fairtrade w Polsce i na świecie, dając realne wsparcie producentom tego surowca. Warto również zwrócić uwagę na banany – mimo że były dostępne przez zaledwie kilka miesięcy 2019 roku w sklepach sieci Lidl, ich udział w sprzedaży wyniósł około 4%. Pokazuje to, jak ważna jest ta kategoria produktów dla rozwoju polskiego rynku Fairtrade.

Paulina Dziedzic, Business Account Manager

DZIAŁANIA FAIRTRADE POLSKA W 2019

MODA NA ODPOWIEDZIALNOŚĆ

Certyfikacja Fairtrade to szansa na poprawę losu drobnych producentów bawełny i pracowników fabryk odzieżowych w krajach globalnego Południa. Temat ten był obecny w działaniach Fairtrade Polska w 2019 roku.

Spotkania z cyklu „Odpowiedzialna moda od kuchni” zorganizowane w Warszawie, Krakowie i Katowicach zgromadziły łącznie około 150 pasjonatów zrównoważonej mody, od projektantów i osób chcących założyć własną markę odzieżową przez studentów szkół odzieżowych i projektowania ubioru po zainteresowanych tematyką dziennikarzy.

Ekspertka Fairtrade Polska do spraw bawełny uczestniczyła w wydarzeniach „Make the Change in Fashion”, które odbyły się 26 czerwca oraz 8-9 lipca 2019 w Warszawie. Oprócz udziału w debacie na temat wyzwań stojących przed branżą modową wygłosiła wykład na temat bawełny Fairtrade.

„Fairtrade. Twoja moda na odpowiedzialność” to tytuł filmu prezentującego rozwój marki Fairpants – pierwszego w Polsce producenta bielizny z certyfikowanej bawełny Fairtrade. Film wyprodukowany przez Fairtrade Polska został doceniony przez jury 4. edycji Festiwalu Filmów Odpowiedzialnych „17 Celów”, zdobywając brązową tarczę w kategorii Organizacje pozarządowe. Gala finałowa konkursu odbyła się 28 września 2019 roku w Poznaniu. Celem festiwalu jest promowanie Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ wśród polskiego społeczeństwa.

Temat zrównoważonej produkcji odzieży był również obecny podczas IV Kongresu Ekonomii Wartości Open Eyes Economy Summit, który odbył się w Krakowie w dniach 19-20 listopada 2019 roku. Do debaty na temat odpowiedzialności branży tekstylnej i modowej zaproszona została Subindu Garkhel – ekspertka do spraw bawełny i tekstyliów brytyjskiej organizacji Fairtrade Foundation. Dodatkowo uczestnicy kongresu mogli wziąć udział w organizowanych przez nas warsztatach i dowiedzieć się, co kryje się za metką ich ubrań.

Oprócz organizacji i udziału w powyższych wydarzeniach w 2019 roku na bieżąco wspieraliśmy firmy zainteresowane produkcją i sprzedażą produktów z certyfikowanej bawełny Fairtrade w Polsce.

NARODOWE ŚWIĘTO BIEGANIA

W dniach 13-14 kwietnia 2019 roku na błoniach Stadionu Narodowego w Warszawie odbyła się kolejna edycja Orlen Warsaw Marathon – największej imprezy biegowej w Polsce. Oprócz maratonu w ramach imprezy odbywały się również biegi dziecięce i charytatywny marszobieg oraz bieg na 10 kilometrów. Według szacunków organizatorów w Narodowym Świątku Biegania wzięło udział łącznie 20 tysięcy uczestników.

Nasz biegacz w stroju banana był jednym z najgoręcej dopingowanych zawodników na trasie Orlen Warsaw Marathon.

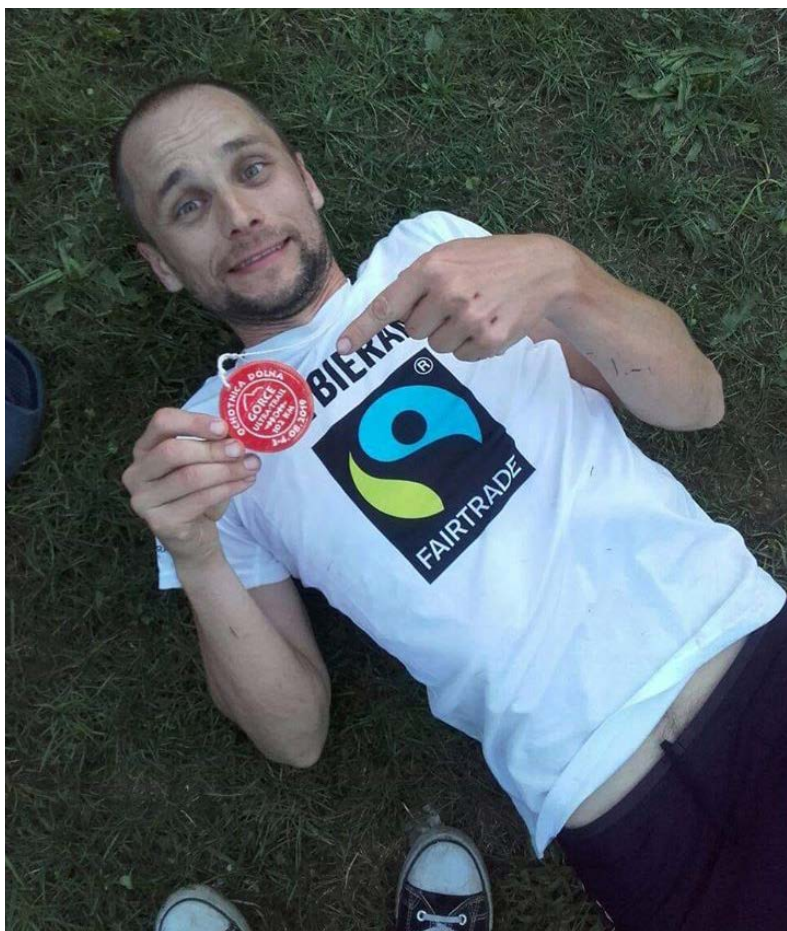
Dzięki współpracy między PKN Orlen i Fairtrade Polska biegacze mogli pożywić się bananami z certyfikatem Fairtrade. Publiczność licznie odwiedzała namiot Fairtrade Polska w strefie Stop Cafe. Na dzieci czekała mapa informująca, skąd pochodzą produkty, z których korzystają na co dzień. Natomiast dorośli chętnie rozwiązywali quiz na temat kawy.

Warto przypomnieć, że kawa Fairtrade jest serwowana w punktach Stop Cafe na stacjach benzynowych PKN Orlen już od 2008 roku.

WSPIERANIE IMPREZ BIEGOWYCH

W 2019 roku wspieraliśmy również inne imprezy biegowe: bieg górski Gorce Ultra Trail oraz biegi organizowane przez Fundację 4 Alternatywy, jak m. in. Ultra Trail Małopolska. Przekazaliśmy między innymi koszulki dla wolontariuszy oraz nagrody rzeczowe dla uczestników. Ponadto dzięki współpracy z firmą Lidl Polska zapewniliśmy banany z certyfikatem Fairtrade dla uczestników biegu Gorce Ultra Trail, który odbył się w dniach 3-4 sierpnia 2019 roku.

Zmęczony, ale szczęśliwy. Borys Bińkowski, wieloletni przewodniczący Rady Nadzorczej Fairtrade Polska, po ukończeniu biegu na 102 kilometry podczas Gorce Ultra Trail.

ŚWIĘTO WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI

W dniach 1-11 czerwca 2019 roku w Gdańsku odbywały się obchody 30. rocznicy wyborów z 1989 roku, które były przełomem na drodze do obalenia władzy komunistycznej w Polsce. W dniach 1-4 czerwca na terenie gdańskiej stoczni powstała Strefa Społeczna – przestrzeń, w której prezentowało się 200 organizacji pozarządowych z całego kraju, prowadzono dyskusje i spotkania otwarte z zaproszonymi gośćmi. Stoisko Fairtrade Polska w hali namiotowej poświęconej zrównoważonemu rozwojowi, stworzone we współpracy Fundacją Gospodarki i Administracji Publicznej (organizatorem Kongresu Ekonomii Wartości Open Eyes Economy Summit), cieszyło się ogromnym zainteresowaniem. Odwiedzający mogli napić się kawy, herbaty i poczęstować się bananem – oczywiście z certyfikatem Fairtrade! Według organizatorów Strefę Społeczną odwiedziło około 40 tysięcy gości.

WARSZAW HUMANITARIAN EXPO

W dniach 11-13 czerwca 2019 roku odbyły się największe w Europie targi poświęcone globalnej pomocy humanitarnej Warsaw Humanitarian Expo, zorganizowane pod patronatem honorowym Prezydenta RP Andrzeja Dudy. Dzięki uprzejmości organizatorów i MSZ wystawcy dostali pakiety zawierające publikacje nt. Fairtrade oraz próbki produktów z tym certyfikatem.

BIO EXPO WARSZAW

Międzynarodowe Targi Żywności i Produktów Ekologicznych BIO Expo Warsaw odbyły się w dniach 11-13 października 2019 roku. Przedstawiciel Fairtrade Polska został zaproszony do udziału w panelu „O eko żywności – od początków do przyszłości”, w ramach którego wygłosił prelekcję na temat „Czy możliwy jest produkt jednocześnie ekologiczny i etyczny?”.

II FORUM FAIRTRADE

18 października 2019 roku w Łodzi odbyło się II Forum Fairtrade – wydarzenie, którego celem była prezentacja najnowszych trendów na rynku Fairtrade w Polsce i za granicą i ułatwienie kontaktów działającym w Polsce firmom związanym z Fairtrade. Zaproszeni eksperci z Polski i zagranicy przedstawili uczestnikom forum istotne zagadnienia dotyczące systemu Fairtrade. Dr Katarzyna Kulig-Moskwa z Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu omówiła najnowsze wyniki badań rozpoznawalności znaku Fairtrade wśród polskich konsumentów. Mariska Przyklenk, Sustainable Product Manager w Fairtrade Deutschland, przybliżyła uczestnikom najnowsze trendy na niemieckim rynku Fairtrade. Karol Przybylak, redaktor naczelny magazynu „Biokurier”, dokonał zestawienia rynku produktów z certyfikatem rolnictwa ekologicznego z rynkiem Fairtrade w Polsce. Mutaz Khalaf, Marketing Manager w New Farm Company, przedstawił działanie Fairtrade z perspektywy producentów – palestyńskich rolników produkujących oliwę i tymianek z certyfikatem Fairtrade.

II Forum Fairtrade usświetnił swoją obecnością Jego Ekscelencja Ambasador Państwa Palestyny w Polsce Pan Mahmoud Khalifa, który opowiadał uczestnikom, co czyni palestyńską oliwę tak wyjątkową (w tle od lewej: Krzysztof Rączkowiak z Fairtrade Polska i Mutaz Khalaf z New Farm Company).

NATURA FOOD AND BEECO

Targi Natura Food and BeEco w Łodzi każdego roku przyciągają licznych zainteresowanych tematyką ekologicznej żywności i zdrowego stylu życia. W dniach 18-20 października 2019 roku na odwiedzających czekało stoisko Fairtrade Polska, na którym mogli dowiedzieć się, w jaki sposób Fairtrade wspiera rolników z krajów globalnego Południa.

OPEN EYES ECONOMY SUMMIT 4

Czwarty Międzynarodowy Kongres Ekonomii Wartości Open Eyes Economy Summit to bez wątpienia najważniejsze wydarzenie tego rodzaju w Europie Środkowej. W dniach 19-20 listopada 2019 roku do krakowskiego Centrum Kongresowego ICE zjechało aż 200 mówców – przedstawiciele świata kultury, nauki, organizacji pozarządowych, firm i administracji publicznej – którzy wspólnie zastanawiali się nad rozwiązaniami najbardziej palących problemów współczesnego świata.

Fairtrade Polska z roku na rok zwiększa swoją obecność na Kongresie, podkreślając znaczenie i potencjał Fairtrade w budowie bardziej zrównoważonego świata i handlu opartego na zasadach uczciwości, przejrzystości i wzajemnego szacunku.

Uczestnicy ostatniej edycji otrzymali torby, a dzieci koszulki z bawełny Fairtrade.

W strefie Fairtrade odbywały się również warsztaty. Ekspertka Fairtrade Polska ds. bawełny wyjaśniała, jakie informacje kryją w sobie metki kupowanych przez nas ubrań. Warsztaty na temat kawy i kakao prowadzili również przedstawiciele polskiej marki produktów etycznych i ekologicznych Pizca del Mundo – Agnieszka Bińkowska i Jan Paweł Frącz.

Przez cały czas trwania kongresu działał Fairtrade Meeting Point. Było to miejsce, w którym uczestnicy przy filiżance kawy lub herbaty Fairtrade mogli spotkać się i porozmawiać z zaproszonymi przez nas gośćmi. Zaproszenie na Fairtrade Meeting Point przyjęli między innymi profesor Andrzej Kassenberg, Adam Wajrak, Marek Rabij czy Areta Szpura.

Dziennikarz, pisarz i miłośnik przyrody Adam Wajrak rozmawia z profesorem Jerzym Hausnerem, Przewodniczącym Rady Programowej Open Eyes Economy Summit.

Gościliśmy również przedstawicieli firm zaangażowanych w produkcję i handel produktami Fairtrade oraz uczelni wyższych – Uniwersytetu Pedagogicznego i Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie oraz wrocławskiej Wyższej Szkoły Bankowej. Mamy nadzieję, że spotkania i rozmowy przy naszym stoisku zaowocują wieloma ciekawymi inicjatywami.

Stojący przy Fairtrade Meeting Point blender bike umożliwił uczestnikom Open Eyes Economy Summit zażycie zdrowej porcji ruchu, a następnie pożywienie się pysznym owocowym smoothie na bazie bananów z certyfikatem Fairtrade przekazanych przez firmę Agro Select oraz bakalię ze Szczyty Świata.

FAST TEXTILE

W dniach 20-22 listopada 2019 roku miała miejsce kolejna edycja Międzynarodowych Targów Fast Textile. Jest to największe wydarzenie w branży tekstylnej w Polsce. Ekspertka Fairtrade Polska ds. Bawełny wygłosiła tam dwa wykłady na temat bawełny Fairtrade.

SPOŁECZNOŚCI PRZYJAZNE DLA SPRAWIEDLIWEGO HANDLU

Sprawiedliwy Handel narodził się kilkadziesiąt lat temu jako oddolna inicjatywa społeczna. Do dzisiaj społeczności lokalne zintegrowane wokół idei wspierania marginalizowanych wytwórców poprzez uczciwą wymianę handlową stanowią bardzo ważny element tego ruchu. Tytuł *Miasta Przyjawnego dla Sprawiedliwego Handlu* uzyskało już ponad dwa tysiące miast, w tym dwa polskie: Poznań i Jelenia Góra. W kampanii *Społeczności Przyjawnego dla Sprawiedliwego Handlu* biorą udział tysiące szkół, miejsc pracy czy wspólnot wyznaniowych, natomiast Walia i Szkocja to dwa pierwsze *Kraje Przyjawnego dla Sprawiedliwego Handlu*.

Dzięki zaangażowaniu lokalnych aktywistów i wsparciu Fairtrade Polska, Fundacji Kupuj Odpowiedzialnie i Polskiego Stowarzyszenia Sprawiedliwego Handlu kampania rozwija się również w naszym kraju. Zorganizowane w dniach 28-29 marca 2019 w Gdańsku dwudniowe seminarium „Szkoła Przyjawnego dla Sprawiedliwego Handlu wypełnia Cele Zrównoważonego Rozwoju” zgromadziło kilkudziesięciu nauczycieli i pracowników oświaty z całej Polski. Uczestnicy seminarium poznali związek między kampanią a realizacją Celów Zrównoważonego Rozwoju oraz dowiedzieli się, jak atrakcyjnie relacjonować kampanię w mediach społecznościowych. Przede wszystkim była to jednak doskonała okazja do wymiany doświadczeń i pomysłów na prowadzenie ciekawych zajęć z uczniami.

W ramach współpracy z Grupą Zagranica 20 września 2019 roku zorganizowaliśmy warsztaty dla nauczycieli z Czech na temat Fairtrade i kampanii *Szkoła Przyjawnego dla Sprawiedliwego Handlu*.

W 2019 roku braliśmy udział w spotkaniach Grupy Roboczej ds. Społecznej Odpowiedzialności Uczelni organizowanych przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju. W efekcie zaangażowania w działania grupy informacje na temat Sprawiedliwego Handlu i kampanii *Społeczności Przyjawnego dla Sprawiedliwego Handlu* znalazły się w wydanej przez ministerstwo publikacji pt. „Społeczna odpowiedzialność. Znaczenie dla uczelni i sposoby wdrażania”.

29 listopada na Uniwersytecie Ekonomicznym odbyły się dwa wykłady pt. „Fairtrade w turystyce a turystyka Fair Trade”. Spotkanie było doskonałą okazją do promowania kampanii *Uczelnia Przyjawnego dla Sprawiedliwego Handlu*.

Małgorzata Binkowska z Fundacji Pangea demonstruje, jak wykorzystywać interaktywne formy teatralne do mówienia o Sprawiedliwym Handlu.

UNIwersYTET PEDAGOGICZNY PIERWSZĄ W POLSCE UCZELNIĄ PRZYJAZNĄ DLA SPRAWIEDLIWEGO HANDLU

Bez wątpienia najważniejszym wydarzeniem w kampanii *Spoteczności Przyjazne dla Sprawiedliwego Handlu* było uzyskanie tytułu *Uczelnia Przyjazna dla Sprawiedliwego Handlu* przez Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Jest to pierwsze tego rodzaju wyróżnienie w naszym kraju.

Grupę koordynującą kampanię pod przewodnictwem pani dr Ewy Radomskiej tworzyli zarówno przedstawiciele kadry naukowej, jak i studenci. Przyznanie tytułu było ukoronowaniem działań na rzecz Sprawiedliwego Handlu, zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialnej konsumpcji, realizowanych na uczelni od 2018 roku. Ważnym elementem kampanii było wprowadzenie przedmiotu „Handel międzynarodowy i Fair Trade” do programu studiów na kierunku ekonomia społeczna.

Oprócz tego zagadnienia dotyczące Sprawiedliwego Handlu były poruszane w ramach przedmiotów ekonomia rozwoju, międzynarodowe stosunki gospodarcze, organizacje międzynarodowe, koncepcja i strategię zrównoważonego rozwoju, międzynarodowa pomoc krajom słabo rozwiniętym i korporacje na rynku międzynarodowym. Uczelnia aktywnie włączała się w takie działania, jak Światowy Dzień Sprawiedliwego Handlu. Poza tym przedstawiciele Fairtrade Polska byli zapraszani w charakterze ekspertów na organizowane na uczelni konferencje. W ramach cateringu podczas różnego rodzaju wydarzeń serwowano certyfikowane produkty Fairtrade i dystrybuowano materiały informacyjne na temat Fairtrade.

Zbigniew Szalbot wręcza dyplom dla Uczelni Przyjaznej dla Sprawiedliwego Handlu przedstawicielkom Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie: Katarzynie Karcz, dr Ewie Radomskiej, Kamili Pasternak i Oliwii Kowalskiej.

MIASTA HANZEATYCKIE PRZYJAZNE DLA SPRAWIEDLIWEGO HANDLU

Mianem „hanzy” określa się związki miast handlowych, które zaczęły powstawać już w XIII wieku, aby wspierać się wzajemnie na płaszczyźnie gospodarczej i politycznej. Współczesny Związek Miast Hanzy skupia obecnie ponad 180 miast, w tym 23 polskie. Celem związku jest współpraca gospodarcza, kulturalna i turystyczna. Podczas zjazdu Miast Hanzy w Hamburgu w lipcu 2016 roku przyjęta została uchwała o promowaniu Sprawiedliwego Handlu we wszystkich miastach należących do związku. Delegaci zebrani na Zjeździe Polskich Miast Hanzy, który odbył się 17 września 2019 roku w Gdańsku, mieli okazję dowiedzieć się od nas, w jaki sposób ich miasta mogą dołączyć do kampanii *Miasta Przyjazne dla Sprawiedliwego Handlu*.

THE FAIR TIMES – TAK MOŻE WYGLĄDĄĆ SPRAWIEDLIWA PRZYSZŁOŚĆ

Choć Sprawiedliwy Handel to ruch konsumencki, powodzenie jego misji zależy w dużej mierze od właściwych decyzji podejmowanych przez odpowiedzialnych polityków. Celem kampanii The Fair Times było włączenie tematyki relacji handlowych między Europą i krajami globalnego Południa do dyskusji poprzedzających wybory do Parlamentu Europejskiego i wzmocnienie roli Unii Europejskiej w promocji zrównoważonej konsumpcji i produkcji.

W ramach kampanii w Polsce i kilkunastu innych krajach wydana została gazeta „The Fair Times”. Zamieszczone w niej artykuły, napisane z perspektywy roku 2024, przedstawiały, jak mógłby wyglądać świat, gdyby władze Europy w nowej kadencji podjęły zdecydowane działania na rzecz Sprawiedliwego Handlu. Oprócz tego 20 maja 2019 roku w Warszawie odbyła się debata pt. „Jak zadbać o przyszłość młodych w Europie”, podczas której przedstawiciel Fairtrade Polska przybliżył kandydatom na europosłów i publiczności założenia Sprawiedliwego Handlu w kontekście Celów Zrównoważonego Rozwoju.

ZRÓWNOWAŻONE ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

Zamówienia publiczne to podstawowa forma wydatkowania pieniędzy publicznych w Polsce, stosowana przez instytucje publiczne, a także organizacje pozarządowe czy firmy prywatne, które korzystają ze środków publicznych. Od kilku lat promowane jest zrównoważone podejście do zamówień publicznych. Polega ono na wydatkowaniu środków publicznych w taki sposób, aby przynosiły one dodatkowe korzyści społeczne lub środowiskowe. Znak Fairtrade jest jednym z uznawanych prawnie oznakowań społecznych, które potwierdza zgodność zamawianych produktów ze standardami społecznymi promowanymi w duchu zrównoważonych zamówień publicznych. Dlatego na zlecenie Fairtrade Polska eksperci w dziedzinie zamówień publicznych Agnieszka Deja i Tomasz Schimanek przygotowali broszurę pt. „Fairtrade w zamówieniach publicznych” (można ją zamówić na naszej stronie internetowej) oraz prezentację, skierowaną zarówno do zamawiających, jak i do firm zgłaszających się do przetargów na realizację zamówień. Natomiast ekspertka ds. współpracy rozwojowej Magdalena Rybi-Trojaneł przygotowała opracowanie dot. spójności polityki na rzecz rozwoju. Materiały te to punkt wyjścia do promowania produktów Sprawiedliwego Handlu w zrównoważonych zamówieniach publicznych w kolejnych latach.

FAIRTRADE A ZMIANY KLIMATU

W związku z narastaniem problemów klimatycznych przygotowaliśmy polskie wydania materiałów Fairtrade International nt. działań Fairtrade w obliczu zmian klimatu i działań Fairtrade na rynku uprawnień do emisji CO₂.

O FAIRTRADE W INNYCH JĘZYKACH

Z myślą o rosnącej liczbie osób z zagranicy przyjeżdżających do Polski w celach turystycznych, na studia i do pracy opracowaliśmy broszurki na temat Fairtrade po angielsku, rosyjsku i ukraińsku.

JAK MOGĘ POMÓC?

BĄDŹ ODPOWIEDZIALNYM KONSUMENTEM

- ✓ Podczas zakupów wybieraj certyfikowane produkty Fairtrade.
- ✓ Informuj sprzedawców, np. w mediach społecznościowych, że zależy Ci na etycznym pochodzeniu produktów.

PROWADŹ FIRMĘ W SPOSÓB ZRÓWNOWAŻONY

- ✓ Dodaj certyfikowane produkty Fairtrade do swojej oferty produkcyjnej lub handlowej.
- ✓ Integruj pracowników wokół Fairtrade, włączając się w kampanię *Miejsca Pracy Przyjazne dla Sprawiedliwego Handlu*.
- ✓ Uwzględniaj Fairtrade w polityce odpowiedzialności społecznej.

ANGAŻUJ SIĘ

- ✓ Dołącz do kampanii *Społeczności Przyjazne dla Sprawiedliwego Handlu*.
- ✓ Zamów nasze bezpłatne materiały i dziel się nimi z innymi.
- ✓ Bierz udział w akcjach Fairtrade Polska i wspieraj nasze działania w mediach społecznościowych.
- ✓ Wspieraj nasze działania darowiznami lub przekaz nam 1% podatku.

CO TO JEST FAIRTRADE?

FAIRTRADE TO WYBIERANIE PRODUKTÓW,
KTÓRE ZMIENIAJĄ ŻYCIĘ.

Fairtrade Polska w mediach społecznościowych:

www.fairtrade.org.pl